

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน
3. ความสำเร็จในการบริหารวิชาการตามขอบข่ายภารกิจการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
4. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษาศกนคร เขต 1
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งได้มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

บุชา ศรีสร้อย (2551, หน้า 14) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามบทบาทหน้าที่ ที่กำหนดไว้ ที่เกี่ยวกับการบริหารงาน วิชาการ ตามกรอบแนวคิดของการบริหารงานวิชาการ ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2551, หน้า 30) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง การเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ตรีโชค กางกัน (2552, หน้า 16) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และตรงกับเป้าหมายที่วางไว้มากที่สุด

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 22) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียน การสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อ ให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิด พลวัต(Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 2) ได้กล่าวว่า การบริหาร งานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด กับผู้เรียน

นันทนา เทพิน (2556, หน้า 42) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึงกระบวนการ หรือการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

ปราณี ท้าวกลาง (2557, หน้า 20) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ ตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งผู้บริหารทุกคนรับผิดชอบและเป็นผู้นำครู ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมาก

ที่สุด และให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ ของปรัชญา หลักการ แนวคิดทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน ให้ได้รับการพัฒนารอบด้าน จนเต็มศักยภาพ เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ดวงเดือน แก้วฝ้าย (2558, หน้า 24) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานในขอบข่ายภารกิจทุกอย่างของผู้บริหารโรงเรียน ที่เกี่ยวข้อง กับกิจการปรับปรุงพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดี บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน พัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นผลเมืองที่ดีของสังคม โดยผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน

จากความหมายการบริหารงานวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารงาน วิชาการ หมายถึง ขั้นตอน กระบวนการ วิธีการ การพัฒนา การดำเนินการเกี่ยวกับการจัด การศึกษาในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนมีคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตาม จุดมุ่งหมายของโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกฝ่ายร่วมมือกัน

2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการหลากหลายทัศนะไว้ ดังนี้

ภาวิดา ชาราศรีสุทธิ (2550, หน้า 3-4) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของ งานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจุดหมายของการบริหาร งานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน ความสำเร็จของโรงเรียนมักพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวนักเรียน ดังนั้น คุณภาพของผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน

บุชา ศรีสร้อย (2551, หน้า 15) ได้กล่าวว่า ถึงความสำคัญของงาน วิชาการว่า ผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้ที่มิบทบาทและหน้าที่สำคัญยิ่งใน งานวิชาการ ถ้าบุคลากรทุกคนมีความตระหนัก มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของ การศึกษา และจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนที่รับผิดชอบแล้ว ย่อมเป็นการง่าย ที่จะทำให้งานวิชาการนั้นบรรลุและนำความสำเร็จมาสู่สถานศึกษา ดังนั้น จุดประสงค์ของ หลักสูตร วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล จึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องทาง วิชาการอย่างหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนมีคุณภาพตามต้องการ

อำภา บุญช่วย (2537, อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 22-23) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของงานวิชาการว่า งานด้านวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ หรือ อาจกล่าวไว้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนงานอื่นๆ เป็นงานที่มาสนับสนุนงาน วิชาการให้มีคุณภาพ ดังนั้นงานวิชาการจึงมิใช่เพียงแต่ให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ทำเลขเก่งเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

อุณากรรณ์ สนวนมะม่วง (2553, หน้า 23-24) ได้กล่าวว่า การบริหาร งานวิชาการ มีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงาน ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านวัดผลประเมินผล ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านนิเทศการศึกษา ด้านส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านจัดการเรียน การสอน ที่จะสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 1-2) ได้กล่าวว่า ความสำคัญ ของงานวิชาการในสถานศึกษาว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาไม่ว่า สถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้ จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการโปรแกรม การศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรง หรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

จากการศึกษาของSmith and Others (อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, หน้า 2555) พบว่าในด้านการใช้เวลาในการดำเนินงานวิชาการและการให้ความสำคัญของ งานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร สามารถแยกออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. การปฏิบัติงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40
2. งานบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 20
3. งานกิจการนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20
4. งานการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5
5. งานอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5
6. งานความสัมพันธ์กับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 5

7. งานทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

ปราณี ท้าวกลาง (2557, หน้า 22) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านวัดผลประเมินผล ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านนิเทศการศึกษา ด้านส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่สำคัญยิ่งในงานวิชาการ ถ้าบุคลากรทุกคนมีความตระหนัก มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ของการศึกษา และ จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนที่รับผิดชอบแล้ว ย่อมเป็นการง่าย ที่จะทำให้งานวิชาการนั้นบรรลุและนำความสำเร็จมาสู่สถานศึกษา ที่จะสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี

จากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า งานวิชาการ เป็นงานหลักหรือหัวใจสำคัญในโรงเรียน เป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด และมีงานอื่นๆ เป็นงานสนับสนุนให้งานด้านวิชาการประสบผลสำเร็จ เนื่องจากจุดมุ่งหมาย ของสถานศึกษาคือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน ความสำเร็จของโรงเรียน พิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวนักเรียน ดังนั้น คุณภาพของผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน โดยเกี่ยวข้องกับผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรทุกระดับของในโรงเรียน

3. หลักการบริหารงานวิชาการ

หลักการบริหารงานวิชาการ เป็นแนวทางในการดำเนินงานทางด้านวิชาการ ซึ่งผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ได้ใช้ประกอบในการอ้างอิงและทำความเข้าใจให้ตรงกันกับครู คณาจารย์ ซึ่งได้มีผู้ศึกษาไว้หลากหลายทัศนะ ดังนี้

ภิญโญ สารธร (2526 อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 37-38)

ได้กล่าวว่า หลักการบริหารงานวิชาการในเชิงพัฒนา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. หลักสูตร ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ขอบข่าย เนื้อหา พร้อมทั้งเพิ่มเติมเนื้อหาในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในรายวิชานั้นๆ

2. แบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ตรวจสอบดูเนื้อหาว่า สอดคล้องกับหลักสูตรเพียงใด การเพิ่มเติมเนื้อหากระทำโดยผู้สอนตามความเหมาะสมกับ ยุคสมัยนั้นๆ
3. ประมวลการสอน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หากใน สถานศึกษานั้นๆ ไม่มีประมวลการสอน ก็จะได้จัดขึ้นให้ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร
4. ข้อสอบวิชาต่างๆ ต้องให้ครอบคลุมเนื้อหาและให้สอดคล้องกับ ความต้องการของหลักสูตร เป็นการวัดความรู้ของผู้เรียนอย่างครบถ้วน
5. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร สำหรับหลักสูตรเมื่อใช้ไประยะหนึ่ง ก็จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอหรืออาจปรับปรุงอยู่ ตลอดเวลาก็ได้
6. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร และผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิ มาบรรยายให้ความรู้และให้แนวทางในการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งถือว่าเป็นการส่งเสริม วิชาการ
7. ครู คณาจารย์ในสถานศึกษา ได้ผลัดเปลี่ยนกันบรรยายพิเศษ เป็นครั้งคราว เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พิเศษเพิ่มเติม
8. จัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอบในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำมา ปรับปรุงการเรียนการสอน
9. ส่งเสริมการอ่านหนังสือของผู้สอน เนื่องด้วยเวลาเปลี่ยนไป วิชาการด้านต่างๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ งบประมาณส่วนหนึ่งมาใช้สำหรับการจัดซื้อหนังสือและตำราเรียนเข้าห้องสมุด
10. จัดประชุมทางวิชาการของคณะครูเพื่ออภิปรายปัญหาการเรียน การสอนร่วมกัน
11. ผู้บริหารสถานศึกษาควรไปเยี่ยมห้องเรียนในขณะที่ผู้สอนกำลัง ทำการสอนและควรทำเป็นประจำ
12. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชิญชวนผู้สอนที่มีประสบการณ์สูงได้เข้าไป เยี่ยมชั้นเรียนเพื่อแนะนำการสอนให้กับผู้สอนใหม่ๆ หรือมีนโยบายการปรับปรุงการเรียน การสอน
13. ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรสาธิตการสอนด้วยตนเอง แต่ พยายามให้ผู้สอนเห็นวิธีการสอนที่ดีๆ จากผู้สอนคนอื่นๆ

14. เมื่อหยุดเรียนปลายภาคเรียน ควรมีการสัมมนาผู้สอน และควรเรียนเชิญผู้สอนในสถานศึกษาอื่นๆ เข้าร่วมด้วยตามความเหมาะสม

15. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งผู้สอนไปร่วมประชุมและอบรมทางการสอนตามที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น

Francis (1978, pp.1192 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 6) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีหลักการบริหาร คือ

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียนนักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณภาพ และการจัดการได้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551, หน้า 32) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริหารการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งซึ่งเรียกว่าธรรมาภิบาล มาบูรณาการให้เข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ การบริหารงานวิชาการ ก็ต้องมีหลักธรรมาภิบาล คือ

หลักความคุ้มค่า คือ การได้ผลผลิตคุ้มค่าแก่การลงทุน นั่นคือ ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร ไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกิน และช้ากว่ากำหนด

หลักนิติธรรม หมายถึง ความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ทุกคนต้องปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกัน

ทัศนีย์ วงศ์ยืน (2553) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักสำคัญของสถานศึกษา ควรจะมีหลักการบริหารงานวิชาการ คือ

1. สถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอน และการจัดประเมินผลการเรียนการสอน

2. สถานศึกษาต้องมีกลไกควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาทางวิชาการจะได้มีทิศทางพัฒนางานวิชาการ

อย่างชัดเจนและไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สถานศึกษาต้องมีโครงการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงาน

5. สถานศึกษาต้องมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานทางวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงวางแผนงาน วิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานงานความร่วมมือ ระหว่างครอบครัว ชุมชน เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษา ในการพัฒนา ผู้เรียน

7. สถานศึกษาต้องสามารถบริหารงานวิชาการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

โรงเรียนวัดศรีมงคล (2553) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการจะต้องมี หลักการและวิธีดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ในการบริหาร ดังนั้น ในหลักการ เบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่าย และแหล่งการเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีวัดคุณภาพการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัด

การศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากหลักการบริหารงานวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการบริหารงาน วิชาการ ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานวิชาการ โดยบุคลากรทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หลักประหยัด ในการดำเนินงานวิชาการ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญที่สุด ของโรงเรียน เพราะโรงเรียนจะมีมาตรฐาน หรือคุณภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการเป็นหลัก ซึ่งได้มีหน่วยงานทางการศึกษาและ นักการศึกษา ได้แสดงทัศนะหลากหลายท่าน ดังนี้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551, หน้า 34) ได้กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้ บริหารงานวิชาการว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้อง กำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ นักบริหารที่ดี ต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุ จุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่างๆ มิใช่เพียงกิจกรรม ที่ผู้บริหารจะกระทำลำพังเพียงคนเดียว แต่ยังมี ผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ที่จะนำเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุ เป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารควรจะได้คำนึงถึงหลักการบริหารดังนี้

1. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้อง เข้าถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด

2. ต้องมีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารงานทุกประเภท ย่อมต้องมีเทคนิค วิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการที่เป็นระบบ

3. มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใดควรจะได้มีการ ประเมินผลและติดตามผล เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานที่ดีขึ้น

Knezevich (1984 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 12) ได้กล่าวว่า บทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดไว้ 17 บทบาท ดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทาง (Direction Setter) หมายถึง การเป็นผู้กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา
2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader Catalyst) หมายถึง การเป็นผู้นำในงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา เป็นผู้มีอิทธิพลและจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม
3. บทบาทเป็นนักวางแผน (Planner) เป็นผู้วางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งงานในสถานศึกษา
4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) เป็นผู้ตัดสินใจสั่งการการบริหารงานในสถานศึกษา
5. บทบาทเป็นนักจัดองค์การ (Organizer) เป็นผู้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษา
6. บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การจูงใจในการเปลี่ยนแปลง
7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในสถานศึกษา
8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) เป็นผู้ที่บุคลากรในสถานศึกษาติดต่อและประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (Conflict Manager) เป็นผู้คอยแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลและกลุ่มภายในสถานศึกษา
10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem Manager) เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาต่างๆ ของสถานศึกษา
11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบงาน (System Manager) เป็นผู้นำในการจัดระบบงานและพัฒนาสถานศึกษา
12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional Manager) เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา

13. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล (Personnel Manager) เป็นผู้สรรหา คัดเลือก รักษา และพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา
 14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource Manager) เป็นผู้นำ ทรัพยากร ทั้งทรัพยากรสิ้นและบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูง
 15. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser Manager) เป็นผู้ประเมินผล การทำงาน และโครงการต่างๆ ของสถานศึกษา
 16. บทบาทเป็นประธานในพิธี (Ceremonial Head) เป็นผู้นำทาง ด้านการจัดงานและพิธีต่างๆ ของหน่วยงาน ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา
 17. บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Public Relater) เป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก การประชาสัมพันธ์ การติดต่อ ประสานงาน รวมทั้งการให้บริการแก่หน่วยงานอื่นๆ
- เลิศชาย ปานมุข (2554) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้อง อาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ ให้เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์การ ผู้บริหารต้องสร้างทักษะ ในการบริหารเพื่อพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งขั้นตอนในการบริหารงานที่ เหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การ บังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ดังนี้
1. การวางแผน เป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหาร เป็น ภาระหน้าที่และเป็นการใช้ศิลปะของภาวะผู้นำที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ดังนั้น ในการ บริหารงานวิชาการจึงจำเป็นต้องทราบถึงหลักสำคัญในการวางแผน เพื่อประโยชน์ในการ ปฏิบัติงานให้ได้ผลยิ่งขึ้น
 2. การจัดองค์การ เป็นกระบวนการที่จัดตั้งขึ้น เพื่อความสัมพันธ์ ขององค์ประกอบต่างๆ ที่จะสามารถทำให้องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการบรรลุ เป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย คน (People) หน้าที่การงาน (Function) และปัจจัย ทางกายภาพต่างๆ (Physical Factors) ขององค์การ หรือการบริหารงานวิชาการ
 3. การบังคับบัญชา เป็นการบริหารงานวิชาการ ตามอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบแบบแผน วิธีการ และมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้น โดยอาศัยศิลปะ การเป็นผู้นำ หลักมนุษยสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา
 4. การประสานงาน เป็นเรื่องของการร่วมมือในการบริหารงาน วิชาการเป็นเรื่องเกี่ยวกับภาระทางใจที่สำคัญ ดังนั้น การประสานงานจึงเป็นการประสาน

ใจที่มีส่วนสำคัญ ในการส่งผลให้การบริหารงานวิชาการบรรลุตามวัตถุประสงค์ และ เป้าหมายที่กำหนดไว้

5. การควบคุม เป็นการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน และความก้าวหน้าในการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง การพัฒนางาน และผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไข ปรับปรุง และเป็นข้อมูลในการพัฒนางานต่อไป จากบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในโรงเรียน เพราะงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน ผู้บริหารคือบุคคลสำคัญที่มีบทบาทหน้าที่ ที่สำคัญการบริหารงานวิชาการ เพราะงานด้านวิชาการได้ครอบคลุมถึงหลักสูตร แผนการสอน การนิเทศการสอน ตารางสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผล ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ เป้าหมายที่ชัดเจน ในการบริหารงานมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีบทบาทสำคัญ ในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนทุกด้าน เช่น จัดบรรยากาศ สื่อการเรียน การสอน แผนการสอน การพัฒนาตนเอง การอบรม สัมมนา ฯลฯ และที่สำคัญต้อง แสวงหาและร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน

เนื่องจากปัจจุบันมนุษย์ต้องประสบกับปัญหาอยู่เสมอ การเลือกทางออกที่จะ ไปสู่การแก้ปัญหาทางการบริหารถือว่าไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด There is one best way สถานการณ์ต่างหากที่จะเป็นตัวกำหนดว่าความจะใช้การบริหารแบบใด การบริหารในยุคนี้ มุ่งเน้น ความสัมพันธ์ระหว่าง องค์การกับสภาพแวดล้อมขององค์การ และเป็นส่วนขยาย ของทฤษฎีระบบว่า ทุกๆ ส่วนจะต้องสัมพันธ์กัน สถานการณ์บางครั้งจะต้องใช้การตัดสินใจ อย่างเฉียบขาด บางสถานการณ์ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บางครั้งก็ต้อง คำนึงถึง หลักมนุษย์และแรงจูงใจ บางครั้งก็ต้องคำนึงถึงเป้าหมายหรือผลผลิตขององค์การ เป็นหลัก การบริหารจึงต้องอาศัยสถานการณ์เป็นตัวกำหนดในการตัดสินใจ

การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็น ผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงาน จนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว (Simon) หรือ การบริหาร คือ

กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (Sergiovanni) การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่รวมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Barnard)

การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ คือ มีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่ฟังเชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหาร โดยลักษณะนี้ การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) เป็นศาสตร์สังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคน ที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็น การประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม การบริการก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (อนันต์, 2558)

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียน รายละเอียดดังนี้ ได้มีผู้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหาร ด้านต่างๆ หลากหลายทัศนะ ดังนี้

ไชยา ภานุบุตร (2554, หน้า 109-110) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของนักบริหารมีอาชีพ สรุปได้ดังนี้

1. นวัตกรรม
2. วิสัยทัศน์
3. คุณภาพของทีมงาน
4. ความเป็นเลิศของสินค้าและบริการ
5. ความพร้อมของสารสนเทศ
6. ความมีเสถียรภาพของตลาด
7. ความผูกพัน (Loyalty) ของลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์
8. การใช้เทคโนโลยีให้ประโยชน์สูงสุด

สมพงษ์ เกษมสินธุ์ (2526, หน้า 6 อ้างถึงใน ปราณี สาไพวัฒน์, 2558, หน้า 20) ได้ระบุปัจจัยพื้นฐานในการบริหาร 4 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management)

Steers (1977, pp.7-10 อ้างถึงใน ปรานี สาโพรวณ, 2558, หน้า 20-21)

ได้เสนอปัจจัยทางการบริหารไว้ 4 ประการ คือ

1. ลักษณะขององค์การซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างองค์การ บทบาทของเทคโนโลยี
2. ลักษณะของสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ สภาพแวดล้อมภายในองค์การ
3. ลักษณะของบุคลากร ประกอบด้วย ความผูกพันต่อองค์การ และการปฏิบัติงาน
4. นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การจัดและการให้ทรัพยากร สภาพแวดล้อมให้การปฏิบัติงาน กระบวนการติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ การปรับตัวขององค์การและริเริ่มสิ่งใหม่

Stuart-Kotze and Foskin (1983, pp.3-5 อ้างถึงใน ทรงศักดิ์ สุธุข, 2551, หน้า 9) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จทางการบริหารมี 4 ประการ ได้แก่ ภาวะผู้นำ (Leadership) การตัดสินใจ (Decision Making) แรงจูงใจ (Motivation) และการติดต่อสื่อสาร (Communication)

Hoy and Miskel (2001 อ้างถึงใน กฤติยา กุลภา, 2558, หน้า 29) ได้ศึกษาปัจจัยการพัฒนาความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ได้กำหนดองค์ประกอบความเป็นโรงเรียนคุณภาพตามกรอบแนวคิดองค์ประกอบเชิงระบบ ได้ 8 ปัจจัย และ 14 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านบริบท ได้แก่
 - 1.1 สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนดี มีสังคม บรรยากาศสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ
2. ปัจจัยด้านทรัพยากรบุคคล ได้แก่
 - 1.2 ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพ และจำนวนเพียงพอ
3. ปัจจัยด้านทรัพยากรวัตถุ ได้แก่ เทคโนโลยีและงบประมาณ
 - 3.1 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐาน
 - 3.2 หลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
 - 3.3 สื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยีทันสมัย

- 3.4 แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย
 - 3.5 งบประมาณมุ่งเน้นผลงาน
 - 4. ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่
 - 4.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด
 - 4.2 การจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
 - 5. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ได้แก่
 - 5.1 การบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานเน้นการมีส่วนร่วม
 - 6. ปัจจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่
 - 6.1 การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารโรงเรียน
 - 7. ปัจจัยด้านผู้เรียน ได้แก่
 - 7.1 ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน มีพัฒนาการทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข สามารถเรียนต่อ และประกอบอาชีพได้
 - 8. ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่
 - 8.1 โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน
 - 8.2 โรงเรียนเป็นแบบอย่างและให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน
- ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน แต่ละด้านมีรายละเอียดที่จะนำเสนอ ตามลำดับ ดังนี้

ตาราง 1 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน	นักการศึกษา					
	ไชยา ภาวะบุตร (2554)	สมพงษ์ เกษมสินธุ์ (2556)	Steers (1977)	Stuart-Kotze and Foskin(1983)	Hoy and Miskel (2001)	ผลการสังเคราะห์
1. ลักษณะสภาพแวดล้อม			/		/	2
2. ผู้บริหาร	/	/	/	/	/	5
3. ครู	/	/	/		/	4
4. ผู้เรียน		/	/		/	3
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้		/			/	2
6. งบประมาณ		/			/	2
7. ผู้ปกครอง			/		/	2
8. นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ		/	/			2
9. เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน	/				/	2

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่คาดว่าจะส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน ได้แก่ แนวคิดของ ไชยา ภาวะบุตร แนวคิดของ สมพงษ์ เกษมสินธุ์ แนวคิดของ Steers ผลการวิจัยของ Stuart-Kotze and Foskin และผลการวิจัยของ Hoy and Miskel เลือกปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนที่มีระดับ 3 ขึ้นไป ได้ดังนี้คือ

1. ผู้บริหาร
2. ครู
3. ผู้เรียน

1. ผู้บริหาร

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ชั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน (ราชกิจจานุเบกษา, 2550, หน้า 73)

ตำแหน่งผู้บริหารมีผลอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร ถ้าองค์กรใดได้ผู้บริหารที่เก่ง ดี มีวิสัยทัศน์ ก็มีแนวโน้มว่าองค์กรนั้น จะมีอนาคตสดใส เปรียบเสมือนนาวาลำนำร่องใหญ่ ที่มีนายท้ายเรือที่เข้มแข็งคอยค้ำค้ำทางเสือกำหนดทิศทาง ให้เรือแล่นไปยังจุดหมายปลายทางได้สำเร็จ แต่หากนายท้ายเรือไม่มีประสิทธิภาพ นาวาลำนำร่องก็มีอันต้องจมหายไปในทะเลเป็นแน่

ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน เพื่อนำพาองค์กรไป สู่ความสำเร็จ ได้รับการยกย่อง นับถือจากพนักงาน และคนในแวดวงธุรกิจ บางคนเป็นถึงผู้บริหาร ที่ทำงานไม่เป็น บริหารคนไม่ถูก ไม่รู้ว่าเขาทำกันอย่างไร

เป้าหมายคือความสำเร็จ ทำงานด้วยความทุ่มเท อุทิศตน เต็มที่กับงานทุกอย่าง และต้องมีการเตรียมพร้อมอยู่เสมอสำหรับทุกสถานการณ์ ที่สำคัญคือมีวิสัยทัศน์มุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กร ซึ่งจะ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้ บังคับบัญชา ได้ปฏิบัติตามมีความกล้าหาญ กล้าที่จะยืนหยัด ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกที่ควร กล้าที่จะพูด กล้าที่จะทำ กล้าคิดในสิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป นอกจากนี้ต้องกล้าที่จะปกป้องลูกน้อง เมื่อเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ดีกว่า นิ่งเฉย ปล่อยให้ลูกน้องเผชิญชะตากรรมแต่เพียงลำพัง ซึ่งจะ ทำให้คุณเป็นผู้บริหาร ที่ลูกน้องต่างก็เคารพรักในตัวคุณมีวิธีสื่อสารที่ดี นอกจากผู้นำจะต้องมองการณ์ไกล และมีความคิดใหม่ๆ อยู่เสมอแล้ว การจะถ่ายทอดความคิดออกไปสู่การปฏิบัติ นั้น จำเป็นต้อง อาศัยทักษะการสื่อสารที่ดี มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติในทิศทาง เดียวกัน ป้องกันการทำงานซ้ำซ้อน ที่สร้างความสับสนให้กับทีมงาน ทำให้ การงานเป็นไปอย่างสะดวกราบรื่น และมุ่งสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็วเชื่อมั่นในศักยภาพของพนักงาน เชื่อว่าพวกเขาสามารถเรียนรู้และพัฒนา ได้ ซึ่งจะทำให้พนักงานเกิดกำลังใจ มีแรงจูงใจในการทำงานให้ ดีและสำเร็จ ด้วยตัวของพวกเขาเอง ส่วนผู้บริหารก็คอยแนะนำ ให้การสนับสนุนอยู่ห่างๆ ติดตามความสำเร็จ เมื่อมอบหมายงานให้แก่พนักงานแล้ว ผู้บริหารจะต้อง คอยตรวจตราความเคลื่อนไหว ผลการทำงานตามขั้นตอน ว่าสำเร็จเรียบร้อย ดีหรือไม่ หากเกิดปัญหา

ติดขัด ก็ต้องวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อหาหนทาง แก้ไขปัญหาต่อไป

ตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ ผู้บริหารที่ดีต้องไม่ยอมจำนนต่อสิ่งต่างๆ ง่ายๆ รวมทั้งไม่มึนงงจนใจที่จะหาคำตอบให้กับสิ่งที่สงสัย ต้องเป็นคนช่างสังเกต ชอบตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ เป็นการพัฒนาทางด้านความคิดอยู่เสมอ ซึ่ง เมื่อความคิดได้พัฒนาอยู่ตลอดเวลา ก็จะเกิดความคิดใหม่ ๆ ที่มีคุณค่าต่อ การพัฒนาองค์กรของคุณผู้บริหารที่ดี ประเมินผลงานอย่างยุติธรรม เมื่อพนักงานทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ และมีผลงานที่ดี ก็สมควรได้รับรางวัลในความดีของเขา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเงินทอง ของขวัญ แต่อาจเป็นคำชื่นชม ยกย่อง ให้เกียรติเขา เพื่อเป็นกำลังใจให้เขารักษาความดีงามเอาไว้ต่อไป ในทางตรงกันข้ามพนักงานที่ไม่ตั้งใจทำงาน หรือสร้างปัญหาอยู่เสมอ ก็ควรได้รับการประเมินผลงานตามเนื้อผ้า แม้ว่าเขาอาจจะเป็นคนสนิทและใกล้ชิดกับคุณ ก็ตาม

การเป็นผู้บริหารนั้นจะมีแต่เพียงอำนาจอย่างเดียวคงไม่ได้ จำเป็นต้องมีการมีควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้พนักงานเกิดความเคารพนับถือ และพร้อมที่จะทำงานหนัก เพื่อคุณและองค์กรของพวกเขา ซึ่งอยู่ที่การวางตัวของคุณนั่นเอง

ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเพื่อให้การนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำคำอธิบายและระดับคุณภาพ พร้อมทั้งเกณฑ์การผ่านมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น เพื่อให้สถานศึกษา ตลอดจนเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 5 ด้าน มี 15 มาตรฐาน แต่ละมาตรฐาน มีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมและให้น้ำหนักความสำคัญกับกระบวนการบริหารและการจัดการ มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารมีรายละเอียด มาตรฐานและน้ำหนักคะแนน ดังนี้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 13-14)

มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

8.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน

8.2 ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ

8.3 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ

8.4 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ

8.5 นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจการบริหารจัดการการศึกษา

8.6 ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่ในการจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา

มาตรฐานการปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ การบริหารการศึกษาคุณสมบัตินี้เบื้องต้นที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารมืออาชีพ คือ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพด้วยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ การเป็นผู้ริเริ่ม ผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมจัดงานหรือกิจกรรม รวมทั้งการเป็นผู้เสนอผลงาน และเผยแพร่ผลงานขององค์กร เพื่อให้สมาชิกยอมรับ และเห็นคุณประโยชน์ของผู้บริหารที่มีต่อการพัฒนาองค์กร ตลอดจนการนำองค์กรให้เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยส่วนรวม

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียน และชุมชนผู้บริหารมืออาชีพแสดงความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีต่อองค์กรผู้ร่วมงาน ผู้เรียน และชุมชนด้วยการตัดสินใจในการทำงานต่างๆ เพื่อผลการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นกับทุกฝ่าย การตัดสินใจของผู้บริหารต้องผ่านกระบวนการระหว่างการกระทำกับผลของการกระทำเนื่องจากการตัดสินใจของผู้บริหารมีผลต่อองค์กรโดยส่วนรวม ผู้บริหารจึงต้องเลือกแต่กิจกรรมที่จะนำไปสู่ผลดี ผลทางบวก ผลต่อการพัฒนาของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและระมัดระวังไม่ให้เกิดผลทางลบโดยมิได้ตั้งใจ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่ความไว้วางใจ ความศรัทธาและความรู้สึกเป็นที่พึงได้ของบุคคลทั้งปวง

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพความสำเร็จของการบริหาร อยู่ที่การดำเนินการเพื่อให้บุคลากรในองค์กร

หรือผู้ร่วมงานได้มีการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารมืออาชีพต้องหาวิธีพัฒนาผู้ร่วมงาน โดยการศึกษาจุดเด่น จุดด้อยของผู้ร่วมงาน กำหนดจุดพัฒนาของแต่ละคน และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับการพัฒนาด้านนั้นๆ แล้วใช้เทคนิคการบริหารและการนิเทศภายในให้ผู้ร่วมงานได้ลงมือปฏิบัติจริง ประเมิน ปรับปรุง ให้ผู้ร่วมงานรู้ศักยภาพ เลือกแนวทางที่เหมาะสมกับตนและลงมือปฏิบัติจนเป็นผลให้ศักยภาพของผู้ร่วมงานเพิ่มพูนพัฒนาก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริงผู้บริหารมืออาชีพวางแผนงานขององค์กรได้อย่างมียุทธศาสตร์ เหมาะสมกับเงื่อนไขข้อจำกัดของผู้เรียน ครูผู้ร่วมงาน ชุมชน ทริพยากรและสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับนโยบายแนวทาง เป้าหมายของการพัฒนา เพื่อนำไปปฏิบัติจนเกิดผลต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง แผนงานต้องมีกิจกรรมสำคัญที่นำไปสู่ผลของการพัฒนา ความสอดคล้องของเป้าหมาย กิจกรรม และผลงาน ถือเป็นคุณภาพสำคัญที่นำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูง มีความคุ้มค่าและเกิดผลอย่างแท้จริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับนวัตกรรมการบริหารเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารในการนำไปสู่ผลงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความรู้ในการบริหารแนวใหม่ๆ เลือกและปรับปรุงใช้นวัตกรรมได้หลากหลาย ตรงกับสภาพการณ์ เงื่อนไขข้อจำกัดของงานและองค์กร จนนำไปสู่ผลได้จริง เพื่อให้องค์กรก้าวหน้าพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ผู้ร่วมงานทุกคนได้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่มีความภาคภูมิใจในผลงานร่วมกัน

มาตรฐานที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวรผู้บริหารมืออาชีพเลือกและใช้กิจกรรมการบริหารที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของบุคลากรและองค์กร จนบุคลากรมีนิสัยในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้บริหารต้องมีความเพียรพยายาม กระตุน ยั่วยุ ทำท่าย ให้บุคลากรมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และชื่นชมผลสำเร็จเป็นระยะๆ จึงควรเริ่มจากการริเริ่ม การร่วมพัฒนา การสนับสนุนข้อมูล และให้กำลังใจให้บุคลากรศึกษาค้นคว้า ปฏิบัติ และปรับปรุงงานต่างๆ ได้ด้วยตนเอง จนเกิดเป็นค่านิยมในการพัฒนางานตามภาวะปกติ อันเป็นบุคลิกภาพที่พึงปรารถนาของบุคลากรและองค์กร รวมทั้งบุคลากรทุกคนชื่นชมและศรัทธาในความสามารถของตน

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบผู้บริหารมีอาชีพสามารถนำเสนอผลงานที่ได้ทำสำเร็จแล้วด้วยการรายงานผลที่แสดงถึงการวิเคราะห์งานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมการกำหนดงานที่จะนำไปสู่ผลแห่งการพัฒนาการลงมือปฏิบัติจริง และผลที่ปรากฏมีหลักฐานยืนยันชัดเจน การนำเสนอรายงานเป็นโอกาสที่ผู้บริหารจะได้คิดทบทวนถึงงานที่ได้ทำไปแล้วว่ามีข้อจำกัด ผลดี ผลเสียและผลกระทบที่มีได้ระงับไว้ได้อย่างไร ถ้าผลงานเป็นผลดี จะชื่นชมภาคภูมิใจได้ในส่วนใดนำเสนอให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นได้อย่างไร ถ้าผลงานยังไม่สมบูรณ์ จะปรับปรุงเพิ่มเติมได้อย่างไร และจะนำประสบการณ์ที่ได้พบไปใช้ประโยชน์ในการทำงานต่อไปอย่างไรคุณประโยชน์อีกประการหนึ่งของรายงานที่ดี คือ การนำผลการประเมินไปใช้ในการประเมินตนเอง รวมทั้งการทำให้เกิดความรู้สึกชื่นชมของผู้ร่วมปฏิบัติงานทุกคน การที่ผู้ปฏิบัติงานได้เรียนรู้เกี่ยวกับความสามารถและศักยภาพของตนเป็นขั้นตอนสำคัญอย่างหนึ่งที่จะนำไปสู่การรู้คุณค่าแห่งตน

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีผู้บริหารมีหน้าที่แนะนำ ตักเตือน ควบคุม กำกับดูแลบุคลากรในองค์กร การที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้ได้ผลดี ผู้บริหารต้องประพฤติปฏิบัติตนแบบอย่างที่ดี มิฉะนั้นคำแนะนำตักเตือน หรือการกำกับดูแลของผู้บริหารจะขาดความสำคัญ ไม่เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในองค์กร ผู้บริหารที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความยุติธรรม และบุคลิกภาพจะมีผลสูงต่อการยอมรับของบุคลากรทำให้เกิดความเชื่อถือศรัทธาต่อการบริหารงาน จนสามารถปฏิบัติตามได้ด้วยความพึงพอใจ

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ หน่วยงานการศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่อยู่ในชุมชน และเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมซึ่งมีองค์กรอื่นๆ เป็นองค์ประกอบ ทุกหน่วยงานมีหน้าที่ร่วมมือกันพัฒนาสังคมตามบทบาทหน้าที่ผู้บริหารการศึกษาผู้บริหารการศึกษาเป็นบุคลากรสำคัญของสังคมหรือชุมชนที่จะชี้แนะแนวทางการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าตามทิศทางที่ต้องการ ผู้บริหารมีอาชีพต้องร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นในการเสนอแนวทางปฏิบัติ แนะนำ ปรับปรุง การปฏิบัติ และแก้ปัญหาของชุมชนหรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดผลดีต่อสังคมส่วนรวม ในลักษณะร่วมคิดร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ พร้อมทั้งยอมรับความสามารถ รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตย

และการร่วมมือกันในสังคมนำไปสู่การยอมรับและศรัทธาอย่างภาคภูมิใจ

มาตรฐานที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
ความประทับใจของผู้ร่วมงานที่มีต่อผู้บริหารองค์กรอย่างหนึ่ง คือ ความเป็นผู้รอบรู้
ทันสมัย ทันโลกรู้อย่างกว้างขวางและมองไกล ผู้บริหารมีอาชีพจึงต้องติดตาม
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกทุกๆ ด้าน จนสามารถสนทนากับผู้อื่นด้วยข้อมูลข่าวสาร
ที่ทันสมัย และนำข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับมาใช้ในการพัฒนางานและผู้ร่วมงาน
การตื่นตัว การรับรู้และการมีข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเหล่านี้ นอกจากเป็นประโยชน์
ต่องานพัฒนาแล้ว ยังนำมาซึ่งการยอมรับและความรู้สึกเชื่อถือของผู้ร่วมงานอันเป็น
เงื่อนไขเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ลึกซึ้งต่อเนื่องต่อไป

มาตรฐานที่ 11 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำผู้บริหารมืออาชีพสร้าง
วัฒนธรรมขององค์กรด้วยการพูดนำ ปฏิบัตินำ และจัดระบบงานให้สอดคล้องกับ
วัฒนธรรม โดยการให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานได้สำเร็จแล้วจนนำไปสู่การพัฒนาตนเอง คิดได้
เอง ตัดสินใจได้เอง พัฒนาได้เองของผู้ร่วมงานทุกคนผู้บริหารมืออาชีพจึงต้องแสดงออก
อย่างชัดเจน และสม่ำเสมอเกี่ยวกับวัฒนธรรมขององค์กรเพื่อให้ผู้ร่วมงานมีความมั่นใจ
ในการปฏิบัติ จนสามารถเลือกการกระทำที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม แสดงออกและชื่นชม
ได้ด้วยตนเอง ผู้บริหารจึงต้องสร้างความรู้สึกประสบความสำเร็จให้แก่บุคลากรแต่ละคน
และทุกคน จนเกิดภาพความเป็นผู้นำในทุกระดับนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ การ
พัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับความก้าวหน้าของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป
อย่างไม่หยุดยั้ง ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับงานให้ทัน
ต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้สอดคล้องสมดุลและ
เสริมสร้างซึ่งกันและกันผู้บริหารมืออาชีพจึงต้องตื่นตัวอยู่เสมอ มองเห็น
การเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้านรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และกล้าที่จะตัดสินใจ
ดำเนินการเพื่อผลในอนาคต อย่างไรก็ตามการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงนี้ย่อมเป็น
สิ่งประกันได้ว่า การเสี่ยงในอนาคตจะมีโอกาสผิดพลาดน้อยลง การที่องค์กรปรับได้ทันต่อ
การเปลี่ยนแปลงนี้ ย่อมเป็นผลให้องค์กรพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับความก้าวหน้า
ของโลกตลอดไป

สรุป ผู้บริหารหมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหาร สถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา ในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นั้น ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

8.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้น การพัฒนาผู้เรียน

8.2 ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูล ผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ

8.3 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ

8.4 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับ การกระจายอำนาจ

8.5 นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจการบริหารจัดการ การศึกษา

8.6 ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่ การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา

2. ครู

ครู หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพทางการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน(ราชกิจจานุเบกษา, 2556, หน้า 72)

ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 5 ด้าน มี 15 มาตรฐาน แต่ละมาตรฐาน มีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมและให้น้ำหนักความสำคัญกับ กระบวนการบริหารและการจัดการมีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูมี รายละเอียดของมาตรฐานและน้ำหนักคะแนน ดังนี้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 13)

ด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (10 คะแนน)

- 7.1 ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (1 คะแนน)
- 7.2 ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูลในการวางแผน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน (1 คะแนน)
- 7.3 ครูออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสติปัญญา (2 คะแนน)
- 7.4 ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ (1 คะแนน)
- 7.5 ครูในคำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน ทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค
- 7.6 ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน ทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค (1 คะแนน)
- 7.7 ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบ และใช้ผลในการปรับการสอน (1 คะแนน)
- 7.8 ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดีของสถานศึกษา (1 คะแนน)
- 7.9 ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลาเต็มความสามารถ (1 คะแนน)

จากมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งจะต้องประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้รับบริการอันถือเป็นเป้าหมายหลักของการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพให้สมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงและได้รับการยอมรับยกย่องจากสังคม ได้กำหนดประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ได้กำหนดไว้ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2550, หน้า 43-47)

หมวด 1 ผู้ประกอบวิชาชีพครู

มาตรฐานการปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง

การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเองการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์การหรือหน่วยงาน หรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรมการสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดแก่ผู้เรียนการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึงการเลือกอย่างชาญฉลาด ด้วยความรัก และหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการโดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือ เตรียมการสอนในลักษณะอื่นๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์คิดค้น เลือกใช้ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง

การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้ 1) ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน 2) เทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้นๆ 3) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน 4) ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเองพัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียน

และการจัดกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่ 'การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอา วิถีดัดต่างๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่างๆ ของปัญหาแล้วผันมุม ของปัญหาไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้อง เป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่างๆ ได้ กล้าที่จะเผชิญปัญหาต่างๆ มีสติในการแก้ ปัญหา มิได้ตอบสนองปัญหาต่างๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่มุมแบบตรงตัว ครูสามารถมอง หักมุมในทุกๆโอกาส มองเห็นแนวทางที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

สรุป ครู หมายถึง บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพทางการเรียนการสอนและ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ที่หลากหลาย มีปัจจัยที่ส่งเสริม ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

ด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล (10 คะแนน)

7.1 ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (1 คะแนน)

7.2 ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูล ในการวางแผน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน (1 คะแนน)

7.3 ครูออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสติปัญญา (2 คะแนน)

7.4 ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบท และภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ (1 คะแนน)

7.5 ครูในคำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน ทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค

7.6 ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน ทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค (1 คะแนน)

7.7 ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตน รับผิดชอบ และใช้ผลในการปรับการสอน (1 คะแนน)

7.8 ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดี ของสถานศึกษา (1 คะแนน)

7.9 ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลา
เต็มความสามารถ (1 คาบ)

3. ผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อเป็นเป้าหมายพัฒนาเยาวชนของชาติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมว่าโรงเรียนมีศักยภาพพอ
ในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้บรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นมาตรฐานด้านผลผลิต เป็นผลการเรียนรู้ของหลักสูตร
ในระดับกว้างที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับทุกกลุ่มวิชาที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียนเมื่อจบ
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเสริม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ
ประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาตรฐาน
การศึกษาจึงเป็นมาตรฐานสำคัญที่จะนำไปสู่กันพัฒนามนุษย์ ดังนั้น บุคคลที่ได้รับการ
ศึกษาอย่างเหมาะสม ก็คือ คนที่จะสามารถใช้ชีวิตอย่างถูกต้องตามครรลองครอง
ธรรมและได้รับสิ่งดี ๆ การศึกษาไม่ใช่เพียงการใช้ชีวิตระยะเวลาหนึ่งในโรงเรียนเท่านั้น
แต่เป็นเหมือนปัจจัยในการดำรงชีพที่ทุกคนต้องแสวงหาและเพิ่มพูนตลอดเวลาเพื่อพัฒนา
ตนเอง รวมทั้งครอบครัว หน้าที่การงาน ตลอดจนความก้าวหน้าและความมั่นคง
ของประเทศ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยให้คนมีหลักคิดรู้จักใคร่ครวญ
เลือกสรรปรับตัวกับเหตุการณ์และสิ่งใหม่ๆ ที่เข้ามาสู่ชีวิตตลอดเวลาระบบการศึกษา
จะต้องตอบสนองการทำงานของข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น บทบาทของครูผู้สอนต้อง
เปลี่ยนแปลงโดยจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
ในการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

เพื่อให้การนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล
ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำคำอธิบายและระดับคุณภาพ พร้อมทั้งเกณฑ์การผ่าน
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น เพื่อให้สถานศึกษา ตลอดจนเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็น
เครื่องมือในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ต่อไป

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 5 ด้าน มี 15 มาตรฐาน แต่ละ
มาตรฐาน มีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมและให้นำหนักความสำคัญกับกระบวนการ

การบริหารและการจัดการร้อยละ 70 ส่วนผลของการบริหารและการจัดการคือคุณภาพผู้เรียนเป็นร้อยละ 30 มีรายละเอียดของมาตรฐานและน้ำหนักคะแนน ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, หน้า 2-3)

ด้านที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ

1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ

1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์

มาตรฐาน

1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเอง

จากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ

1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่าง

เหมาะสม

1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น

1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/

นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการ ตามจินตนาการ

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึง

ประสงค์

2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร

2.2 เชื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวที่ต่อผู้มีพระคุณ

2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง

2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจาก

ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ รอบตัว

3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อ

ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการ

เรียนรู้ระหว่างกัน

3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ
คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล

4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง

4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง

4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ

4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์

5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์

5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์

5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน
สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ

6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง

6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2553 ซึ่งมีสาระสำคัญที่ครอบคลุมทั้งระบบ ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอก การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กฎกระทรวงดังกล่าวได้กำหนดจุดมุ่งหมายและ หลักการของการประกันคุณภาพภายนอกไว้ 6 ประการ ดังนี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551, หน้า 7) ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ มี 6 ตัวบ่งชี้

- 1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- 1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
- 1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจาก สภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ
- 1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
- 1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น
- 1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการ ตามจินตนาการ

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มี 4 ตัวบ่งชี้

- 2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร
- 2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูกตเวที
- 2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง
- 2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องมี 4 ตัวบ่งชี้

- 3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ รอบตัว
- 3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูดยื่น และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหา ความรู้เพิ่มเติม
- 3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ ระหว่างกัน

3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ
คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มี 4 ตัวบ่งชี้

4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูด
หรือเขียนตามความคิดของตนเอง

4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง

4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผล

ประกอบ

4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร
มี 4 ตัวบ่งชี้

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์

5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์

5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์

5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถ
ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มี 4 ตัวบ่งชี้

6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ

6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงาน

ของตนเอง

6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่

ตนเองสนใจ

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
(ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ 16 กุมภาพันธ์ 2554) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554,
หน้า1-2)

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 6 มาตรฐาน : มฐ.ที่ 1-6 (30 คะแนน)

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดี และมีสุนทรียภาพ (6 ตัวบ่งชี้

5 คะแนน)

- 1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ (0.5 คะแนน)
- 1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน (0.5 คะแนน)
- 1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ (1 คะแนน)
- 1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (1 คะแนน)
- 1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น(1 คะแนน)
- 1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการ ตามจินตนาการ (1 คะแนน)
- มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (4 ตัวบ่งชี้ : 5 คะแนน)
- 2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร(2 คะแนน)
- 2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูต่อบุคคลที่มีพระคุณ(1 คะแนน)
- 2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง(1 คะแนน)
- 2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม (1 คะแนน)
- มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (4 ตัวบ่งชี้ 5 คะแนน)
- 3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ รอบตัว (2 คะแนน)
- 3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม (1 คะแนน)
- 3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน (1 คะแนน)
- 3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน(1 คะแนน)
- มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล (4 ตัวบ่งชี้ 5 คะแนน)

- 4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง (2 คะแนน)
- 4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง (1 คะแนน)
- 4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ (1 คะแนน)
- 4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร (4 ตัวบ่งชี้ 5 คะแนน)

- 5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์ (1 คะแนน)
- 5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์ (1 คะแนน)
- 5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์ (1 คะแนน)
- 5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (4 ตัวบ่งชี้ 5 คะแนน)

- 6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ (2 คะแนน)
- 6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง (1 คะแนน)
- 6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (1 คะแนน)
- 6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ (1 คะแนน)

สรุป ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนที่เข้ามาศึกษา ในสถานศึกษา ประพฤติปฏิบัติตน ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย 6 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ด้านที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ

- 1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- 1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์

มาตรฐาน

1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ

- 1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่าง

เหมาะสม

- 1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น

- 1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/

นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการ ตามจินตนาการ

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

- 2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร
- 2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวที่ต่อผู้มีพระคุณ
- 2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง
- 2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รัก

การเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ รอบตัว

3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน

- 3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ

คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล

- 4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง
- 4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง
- 4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ
- 4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ
- มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร
- 5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์
- 5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์
- 5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์
- 5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์
- มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
- 6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ
- 6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง
- 6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ
- จากการศึกษาปัจจัยทั้ง 3 ด้าน พบว่าทุกด้านมีความสำคัญเท่ากันหมด ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ที่ส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน แต่ละด้านมีมาตรฐานที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จ ดังนี้
1. ผู้บริหาร ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

- 8.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้น
การพัฒนาผู้เรียน
- 8.2 ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูล
ผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ
- 8.3 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย
ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ
- 8.4 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับ
การกระจายอำนาจ
- 8.5 นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจการบริหารจัดการ
การศึกษา
- 8.6 ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่
การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา
2. ครู ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย
- ด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา
- มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมี
ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
- 7.1 ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้
ทักษะกระบวนการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 7.2 ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูล
ในการวางแผน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน
- 7.3 ครูออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความ
แตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสติปัญญา
- 7.4 ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบท
และภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้
- 7.5 ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน
ทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค
- 7.6 ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน
ทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค

7.7 ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่
ตนรับผิดชอบ และใช้ผลในการปรับการสอน

7.8 ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดี
ของสถานศึกษา

7.9 ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็ม
เวลาเต็มความสามารถ

3. ผู้เรียน ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย
6 มาตรฐาน ดังนี้

ด้านที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ

1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ

1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์

มาตรฐาน

1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเอง
จากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ

1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่าง

เหมาะสม

1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น

1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/

นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการ ตามจินตนาการ

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึง

ประสงค์

2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร

2.2 เชื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวที่ต่อผู้มีพระคุณ

2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง

2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจาก ห้างสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ รอบตัว

3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถาม เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อ การเรียนรู้ระหว่างกัน

3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ
คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล

4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสาร โดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง

4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของ
ตนเอง

4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมี
เหตุผลประกอบ

4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความ
ภาคภูมิใจ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตาม
หลักสูตร

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไป
ตามเกณฑ์

5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไป
ตามเกณฑ์

5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไป
ตามเกณฑ์

5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน

สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ

6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจใน
ผลงานของตนเอง

6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพ
ที่ตนเองสนใจ

ผลสำเร็จในการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายภารกิจการบริหารงาน วิชาการโรงเรียน

1. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาและมีความสำคัญ
อย่างยิ่งในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจกับ
ขอบข่ายของการดำเนินงาน และภาระหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดีซึ่งได้มี
ผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551, หน้า 30) ได้สรุป แบ่งขอบข่ายงานวิชาการ
ไว้ 12 งาน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และองค์กรอื่น

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ
องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สัมมา รทนิธย์ (2556,หน้า 99) ได้สรุป ขอบข่ายงานวิชาการ หมายถึง
การดำเนินงานด้านต่างๆ ดังนี้

1. การจัดการหลักสูตร และแผนการเรียนรู้ ประกอบด้วย
การวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การวางแผนดำเนินงาน
วิชาการ
2. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดทำตารางการกำหนด
ผู้สอน การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมตามหลักสูตร การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร
3. การจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัด
ดำเนินการเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ นวัตกรรม ตลอดจนเทคโนโลยีเพื่อการเรียน
การสอน
4. การนิเทศและการพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบด้วย
การติดตามการดำเนินการสอน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาครู
การประชุมทางวิชาการ
5. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ประกอบด้วย การวัด
และประเมินผลการเรียนของนักเรียน การวัดและประเมินผลการสอนของครู การประกัน
คุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550,หน้า 29-30) ได้แบ่งขอบเขตงานวิชาการ
ไว้ 17 งาน ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนา
สาระหลักสูตรท้องถิ่น มีขอบข่ายการดำเนินงานดังนี้
 - 1.1 การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้
 - 1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็น
ที่สถานศึกษาหรือกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาให้ความสำคัญ
 - 1.3 ศึกษาและวิเคราะห์ของมูลสาระสนเทศของสถานศึกษา
และชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์

1.4 จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผลและปรับปรุง

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ

2. การวางแผนด้านวิชาการ มีขอบเขตการดำเนินการดังนี้

2.1 วางแผนงานด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูล และกำกับดูแล นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

3.1 จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2 จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้

3.4 จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียน

3.5 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.6 ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

4.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย

- 4.1.1 จัดให้มีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับ
การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น
- 4.1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่
สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
อย่างมีความสุข
- 4.1.3 จัดให้มีวิชาต่างๆ ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ
- 4.1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ่งมากขึ้น
สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา
อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้บกพร่อง พิการและการศึกษาทางเลือก
- 4.1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพ
ปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและโลก
- 4.2 สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตร การจัดการกระบวนการ
การเรียนรู้การสอนและอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมาย
พิเศษ
- 4.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ
หลักสูตรสถานศึกษา
- 4.4 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา
และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้
- 5.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ
และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 5.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์
และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 5.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึก
การปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 5.4 จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ
อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอยสามารถจัดบรรยากาศ

สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ ประเภทต่างๆ

5.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสาน

ความร่วมมือ กับบิดามารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

5.7 ศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการ

เรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

6. การวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

6.1 กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตาม

หลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

6.2 จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบ

การวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

6.3 วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนรู้

และอนุมัติผลการเรียน

6.4 จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น และจัดให้มี

การซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

6.5 จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

6.6 จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบ

โอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียน การสอน

6.7 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมิน การเรียนด้าน

ต่างๆ รายปี/รายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษา ชั้นพื้นฐาน

6.8 การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะ

แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบ ระดับการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการการเทียบโอนผล

การเรียนรู้และเสนอคณะกรรมการบริหาร

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีขอบเขตการดำเนินงาน ดังนี้

7.1 กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

7.2 พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้นทำให้ผู้เรียนได้ฝึกความคิด การจัดการการหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

7.3 พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

7.4 รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมถึงสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีขอบเขตการดำเนินงาน ดังนี้

8.1 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

8.2 จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ Resource Center สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น

8.3 จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

8.4 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

8.5 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ

9. การนิเทศการศึกษา มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

9.1 สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจ

กระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล การนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

9.2 จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึง และต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

9.3 จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

10. การแนะแนว มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

10.1 กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.2 จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

10.3 สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.4 ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยา และการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

10.5 คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว

10.6 ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

- 10.7 ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู
ผู้ปกครองและชุมชน
- 10.8 ประสานงานด้านการแนะแนว ระหว่างสถานศึกษา องค์กร
ภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่าย การแนะแนว
- 10.9 เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
มีขอบเขตการดำเนินงาน
- 11.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้
สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน
- 11.2 จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหาร
ที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายในจัดระบบสารสนเทศ
ให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์เรียกใช้ง่าย สะดวก รวดเร็วปรับให้เป็นปัจจุบัน
อยู่เสมอ
- 11.3 จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา
(แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์)
- 11.4 ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนิน
โครงการ/กิจกรรมสถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วม
และวงจรการพัฒนาคุณภาพของ เดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือที่รู้จักกันว่าวงจร PDCA
- 11.5 ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการ
อย่างจริงจังต่อเนื่องด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
- 11.6 ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐาน
ที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก
- 11.7 จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุป
รายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อ
หน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ มีขอบเขต
การดำเนินงานดังนี้

12.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น

12.2 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

12.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ

12.4 พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

13.1 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

13.2 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิชาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

13.3 ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น

13.4 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้าง ความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น เป็นต้น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

14.1 ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานการศึกษา

14.2 จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

14.3 ร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

14.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

14.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

14.6 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษามีขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

15.1 ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.2 จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.3 ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

15.4 นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

15.5 ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

ต่อไป

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา มีขอบเขต
การดำเนินงานดังนี้

16.1 ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้
ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ใน
การจัดการเรียนการสอน

16.2 จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่าน
ประกอบแบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

16.3 ตรวจสอบคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริม
ประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียน
การสอน

17. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีขอบเขต
การดำเนินงานดังนี้

17.1 จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหา
และพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

17.2 พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ
การเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ
ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

17.3 พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้น
การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ
เกิดขึ้นโดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

17.4 พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษาและชุมชน

17.5 นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร
ในการจัดกาผลิตใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4) ได้สรุป ขอบข่าย
ของงานวิชาการ ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน

3. การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล

จากการศึกษาขอบข่ายของการบริหารวิชาการ สรุปได้ว่าการศึกษาคำนี้ยึดตามกรอบงานของกฎกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 41) โดยแบ่งขอบข่ายงานวิชาการ 17 งานได้แก่ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาและการพัฒนาและการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1

1. สภาพทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอเต่างอย อำเภอภูพาน และอำเภอกุดบาก โดยมีอำเภอเมืองสกลนคร เป็นที่ตั้งศูนย์ราชการ ศูนย์กลางทางการศึกษา ศูนย์กลางทางการคมนาคม ศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ และการค้า เป็นชุมชนเมืองที่มีความหนาแน่นรายล้อมด้วยชุมชนชนบททางการเกษตร ประชากรรวมทั้งสิ้น 287,748 คน ขนาดพื้นที่ 2,928 ตร.กม. ประกอบด้วย อำเภอเมืองสกลนคร จำนวน 192,822 คน ขนาดพื้นที่ 1,023.37 ตร.กม. อำเภอกุสุมาลย์ 45,833 คน ขนาดพื้นที่ 454 ตร.กม. อำเภอโคกศรีสุพรรณ 33,876 คน ขนาดพื้นที่ 212 ตร.กม. อำเภอโพนนาแก้ว 36,029 คน ขนาดพื้นที่ 352 ตร.กม. อำเภอเต่างอย 25,379 คน ขนาดพื้นที่ 328 ตร.กม. อำเภอภูพาน 36,217 คน ขนาดพื้นที่ 557 ตร.กม.

และอำเภออุตุบาท 32,257 คน มีชนเผ่าพื้นเมืองเดิมประกอบด้วย เผ่าภูไท ย้อ กะเลิง ไล่
ไทยลาว และไยย

ภูมิประเทศ และภูมิอากาศ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง สูงกว่า
ระดับน้ำทะเล ประมาณ 172 เมตร ตอนกลางเป็นที่ราบต่ำเหมาะแก่การทำนา มีหนองหาร
เป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 77,016 ไร่ อุณหภูมิโดยเฉลี่ย 26.77 องศา
เซลเซียส ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ย 1,449.9 มิลลิเมตรต่อปี การคมนาคมเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จัดตั้งที่อำเภอเมืองสกลนคร เป็นศูนย์กลางการคมนาคม
ของจังหวัด และอำเภอเขตปริมณฑล การคมนาคมติดต่อทางรถยนต์อำเภอที่อยู่ไกลที่สุด
42 กิโลเมตร ได้แก่ อำเภออุตุบาท อำเภอที่ใกล้ที่สุด 22 กิโลเมตร ได้แก่อำเภอโคกศรี
สุพรรณ อาศีพและสถานภาพทางเศรษฐกิจ ในเขตชุมชนเมืองคำชาย อุตสาหกรรม
ขนาดย่อม เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์จากเกษตรกรรม สำหรับชุมชนอำเภอรอบนอก
มีการทำนา ทำไร่ มีระบบชลประทานขนาดย่อม สนับสนุนส่งเสริมรายได้และสภาพ
เศรษฐกิจเฉลี่ยอยู่เกณฑ์ปานกลาง

2. สภาพการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีสถานศึกษา
ทุกระดับทุกประเภท ตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับอุดมศึกษา มีสถานศึกษาทั้งสิ้น 220
แห่ง แยกตามสังกัด ดังนี้

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	176 แห่ง/สาขา
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	2 แห่ง
- สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน	6 แห่ง
- สำนักงานบริหารการศึกษาท้องถิ่น	5 แห่ง
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	3 แห่ง
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตชด.)	1 แห่ง
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	2 แห่ง
- สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	25 แห่ง

ตาราง 2 แสดงจำนวนสถานศึกษาแยกตามสังกัดประจำปีการศึกษา 2558

อำเภอ	สังกัด สพฐ.										สังกัดอื่น						
	สพป.						เอกชน				อุดมศึกษา	อาชีวศึกษา	พระพุทธศาสนา	ท้องถิ่น	ตชด.	กศน.	รวม
	ประถม	ขยายโอกาส	สามัญ	สถานะ			สามัญ	อาชีพ	รวม	รวมทั้งสิ้น							
เอกเทศ				สาขา	รวม												
เมืองสกลนคร	49	21	-	70	1	71	11	7	19	90	2	2	3	5	-	1	13
กุสุมาลย์	20	5	-	25	1	26	1	-	1	27	-	-	-	-	-	1	1
โพนนาแก้ว	8	12	-	20	-	20	-	-	-	20	-	-	-	-	-	1	1
โคกศรีสุพรรณ	12	6	-	18	-	18	2	-	2	20	-	-	-	-	1	1	2
ต่างอย	5	5	-	10	-	10	2	-	2	12	-	-	-	-	-	1	1
ภูพาน	8	8	-	16	-	16	-	-	-	16	-	-	-	-	-	1	1
กุตบาก	7	7	-	15	-	15	1	-	1	16	-	-	-	-	-	1	1
รวม	109	65	0	174	2	176	16	7	23	201	2	2	3	5	1	7	20

ตาราง 3 จำนวนสถานศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษาที่จัดสอน

ระดับชั้น	สังกัด สพฐ.			สังกัดอื่น				
	สพป.	เอกชน	รวม	เทศบาล/อปท.	ตชด.	พุทธ	ศาสนา	รวม
อนุบาลระดับเดียว	-	11	11	-	-	-	-	-
อนุบาล-ประถม	105	3	108	2	1	-	-	3
อนุบาล-มัธยมต้น	64	2	66	1	-	-	-	1
อนุบาล-มัธยมปลาย	1	1	2	1	-	-	-	1
ประถมศึกษาาระดับเดียว(ป.1-ป.6)	6	-	6	-	-	-	-	-
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	-	-	-	-	-	2	-	2
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	-	1	1	1	-	1	-	2
ปวช. ปวส.	-	7	7	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	176	25	201	5	1	3	-	9

3. ขอบข่ายและภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สกลนคร เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับ ให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ และกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการ และประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไประดับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่ การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่น เกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีได้ระบุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นองค์กรหลัก ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชากรวัยเรียนได้อย่างทั่วถึง ภายในปี 2558

พันธกิจ

พัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำไปสู่การพัฒนาสู่คุณภาพ ระดับสากล

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนา สู่ความเป็นเลิศ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างทั่วถึงและได้เรียนรู้ตลอดชีวิต
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เต็มศักยภาพ
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความเข้มแข็งตาม หลักกรรมมาภิบาล และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับ มาตรฐานสากล

กลยุทธ์

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ตามหลักสูตร และส่งเสริมความสามารถตามเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
2. ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ
4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

จุดเน้น

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 5 กลุ่มสาระวิชาหลักเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 4
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออก เขียนได้
3. เพิ่มศักยภาพนักเรียนในด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ
4. นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในความรักชาติ
5. สร้างทางเลือกในการเรียนรู้ที่เน้นให้ประชากรวัยเรียนทุกคน เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ลดอัตราการออกกลางคัน ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
6. ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการขยายผลสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ
7. นักเรียน ครู และสถานศึกษา ได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่สากล
8. สถานศึกษาทุกแห่งผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในเข้มแข็ง และผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก
9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผ่านการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วีระพงษ์ นนทะคุณ (2550, หน้า 118-120) ได้ศึกษา สมรรถภาพ การบริหารและความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า สมรรถภาพการบริหารและ ความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามทฤษฎีของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง การเปรียบเทียบสมรรถภาพการบริหาร และความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามทฤษฎีของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นชายและหญิงพบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามสถานภาพ พบว่าโดยรวม และรายด้านไม่ต่างกัน สมรรถภาพการบริหารงานกับความสำเร็จในการบริหารงานของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกซึ่งมี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.857 ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านเทคนิควิธี สามารถพยากรณ์ ความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจพยากรณ์ได้ ร้อยละ 74.60 และมีความคลาดเคลื่อนของพยากรณ์ 0.238

อรุณ โยธสิงห์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผล ต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ วัฒนธรรม และบรรยากาศองค์การ การจูงใจ การตัดสินใจและการมีส่วนร่วม การพัฒนา บุคลากร การจัดระบบบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน เป้าหมายและข้อมูล ย้อนกลับ ควรมีประสิทธิภาพ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารและครูผู้สอนมี ความคิดเห็นต่อปัจจัยทางการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เกสร ใจชื่น (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า

การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนขึ้นอยู่กับการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียน
ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันผลของการปฏิบัติงานก็ต่างกัน

จุฑามาศ อินนามเพ็ง (2552, หน้า 184-185) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำ
ทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับ
ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร ครูผู้สอน
และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นต่อองค์การ
แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยรวมและรายได้ไม่แตกต่างกัน ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีลักษณะเปิดสอน
ต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติ
หน้าที่ในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน ภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอน กับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้าน
การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การสื่อสารเป็นเป้าหมายของโรงเรียน การจัดการด้านการ
เรียนการสอน การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร การตรวจสอบความก้าวหน้าของ
นักเรียน การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน การควบคุมการใช้เวลาในการ
สอน การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ มีอำนาจ
พยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนได้

วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ
ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า ปัจจัยที่
ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล
ตะวันออก ประกอบด้วย 9 ด้าน คือ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร
บรรยากาศสถานศึกษา คุณภาพการสอนของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู การ
ได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา

เจตคติต่อสถานศึกษา การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ความสำเร็จในการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การบริหารสถานศึกษา การบริหารและการสนับสนุน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนา คุณภาพผู้เรียน ปัจจัยที่ส่งผลกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 ชุด และเมื่อตรวจสอบผู้เชี่ยวชาญ ผล การตรวจสอบ มีความเหมาะสมกับบริบท เป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีความถูกต้องเชิง ทฤษฎี และเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีความถูกต้องเชิงทฤษฎี และเป็นประโยชน์ต่อการ นำไปพัฒนาสถานศึกษา

สุพัตรา บุญปาน (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3 พบว่า 1.การบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3 ตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร และครูผู้สอนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2.การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วุฒิชัย จันทวัน (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานี เขต 5 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ของครู และด้านทัศนคติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็น ต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาศุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานใน สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความคิดเห็น ต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานีเขต 5 พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่และ

โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน และทัศนคติของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยที่โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อมรรัตน์ เมืองทะ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพของโรงเรียน และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประสิทธิภาพและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งครูใหญ่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และหัวหน้าที่มีประสิทธิภาพในการทำงานย่อมทำงานได้ดีกว่าไม่มีประสิทธิภาพ

พระมหาบุญเสริม ธมฺมทินฺโน (ทองศรี) (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัย และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต1 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการด้านบริหารจัดการหลักสูตรและด้านจัดการเรียนการสอนที่มีการดำเนินงานปรากฏตามเป้าหมายมีการติดตามตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานตลอดทั้งมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก

พนัส ด้วงเอก (2555, หน้า 166-168) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูวิชาการที่เป็นเพศชายมีความคิดเห็นด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเกือบทุกข้ออยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูวิชาการที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีมีความคิดเห็นด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเกือบทุกข้ออยู่ในระดับมากด้านการเรียนการสอนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูวิชาการที่มีประสบการณ์ 10-20 ปีมีความคิดเห็นด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษา

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า ครูวิชาการที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กโดยรวมมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างจากครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง

นันทนา เทพิน (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน

กาญจนา ภาวงศ์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการนิเทศงาน ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และด้านความสำเร็จ

ของงานที่ปฏิบัติ มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลในการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 8.

ไชยา บัวชัยสิทธิ์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน และระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน และระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน และระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน และระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน 5. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนแต่ละด้านทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 6.ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและด้านปริมาณงานที่มีความเหมาะสม มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปราณี สาทิพรวัน (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและประสิทธิผลองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยทางการบริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและประสิทธิผลองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ปัจจัยทางการบริหาร ด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ด้านลักษณะบุคลากรขององค์การ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การ ด้านแรงจูงใจของบุคลากรในองค์การ และ

ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดวงเดือน แก้วฝ้าย (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ปัจจัยการบริหารงานวิชาการและคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก จำแนกตามสภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน จำแนกตามสภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ปัจจัยการบริหารงานวิชาการและคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ปัจจัยการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. ปัจจัยการบริหารงานวิชาการส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน พบว่า มี 4 ตัวแปร ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุภฤทัย โพนนอก (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนปอทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มปอทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มปอทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 จำแนกตามเพศและประสบการณ์โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวม และด้านการกำหนดนิยามพันธกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ไพฑูรย์ บุญปั้น (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับจากมากไปหาน้อย คือ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน และการจัดการด้านการเรียนการสอนตามลำดับ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

Chripeels (1990) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพของโรงเรียน ศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 8 แห่ง โดยทำการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน 8 แห่ง การวิจัยดังกล่าวศึกษาเกี่ยวกับ วัฒนธรรมและบรรยากาศในโรงเรียน หลักสูตร และการสอน โครงสร้างองค์การ ภาวะผู้นำของครูใหญ่ ใช้เวลาศึกษา 5 ปี ทำการรวบรวมโดยใช้การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ผลของการทดลองและแบบบันทึกข้อมูลจากการศึกษา พบว่า เปิดโอกาสให้คณะกรรมการหลักสูตรและครูทำงานร่วมกันมีความจำเป็นสำหรับการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน โรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้นครูใหญ่ต้องมีภาวะผู้นำ ต้องมีการวางแผนบุคลากรที่ดี

Maccarthy (2002, p. 705-A) ได้ศึกษา บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ พบว่า ผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มครู เกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการมากกว่าการบริหารงานอื่นๆ

Aghte (2004, p 3077) ได้ศึกษา การรับรู้บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครูในงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่และครูยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะและร่วมกันรับผิดชอบรวมทั้งต้องให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษา ไม่ทำงานอื่นมากเกินไป รวมทั้งนวัตกรรมและเทคโนโลยีมีอิทธิพลในการ

เปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่จากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงานและมีการทำงานเป็นคณะมากยิ่งขึ้น

Odden and Ciune (2005, p 6–10) ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สรุปว่า การปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็นหนทางที่จะปรับปรุงการศึกษาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่สอนนักเรียนทุกคนให้มีมาตรฐานที่ดี โดยเป้าหมายที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องกำหนดคือ 1)การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 2)เพิ่มปริมาณของหลักสูตรให้นักเรียนเลือกหลายๆ อย่างมีการจัดการที่ดีเกี่ยวกับการเงิน ธุรการ บุคลากร และเวลา ทั้งในระดับโรงเรียนและห้องเรียนจุดเน้นที่สำคัญคือ การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ

Liu (2006, p. 961) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้บริหารทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยการใช้เครื่องมือที่มีชื่อว่า Instructional Leadership Behavior Questionnaire (ILBQ) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานทางวิชาการของครูใหญ่มีความสำคัญสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียน

Foster (2007 , p.2394) ได้ศึกษา ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา เมืองซานฟรานซิสโก ซึ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ตามทัศนของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า การบริหารเรียงลำดับตามความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน กิจกรรมนักเรียน การบริหารงานบุคลากร โครงสร้างองค์กร ความสัมพันธ์กับชุมชน อาคารสถานที่ และการเงินกับธุรการ ส่วนการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ตามทัศนของครูพบว่า การบริหารงานบุคลากรโครงสร้างองค์กรกิจกรรมนักเรียนความสัมพันธ์กับชุมชนการเงินกับธุรการ และอาคารสถานที่ จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า สถานศึกษาให้ความสำคัญกับระดับการปฏิบัติงาน การพัฒนาหลักสูตร และการบริหารงานบุคลากรสอดคล้องกับทัศนของผู้บริหารโรงเรียน ความคิดเห็นระหว่างผู้นำกับผู้ตามเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงาน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ส่วนใหญ่สนับสนุน แนวคิดทฤษฎีของ ไชยา ภวะบุตร (2554, หน้า 109–110) สมพงษ์ เกษมสินธุ์ (2526, หน้า 6) Steers (1977, pp.7–10) ผลการวิจัยของ Stuart–Kotze and Foskin(1983, pp.3–5) และผลการวิจัยของ Hoy and Miskel (2001) มาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน รวมได้ 3 ข้อ คือ

1. ผู้บริหาร
2. ครู
3. ผู้เรียน

ผลสำเร็จในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
ศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 41) มีขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการ
17 งาน คือ

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ
หลักสูตรท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร
หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ
ของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา